

The University of Fiji

Centre for Itaukei Studies

Final Examination Semester 1- 2013

ITK 201

Language in Cultural Context

Taro e Vakarautaki	9
Taro Me Saumi	7
Gauna ni Saumi Taro	3 na aua.

1. E levu era sa vakacacana sara ga na vakamau vakaviti ni sa vakaoti gauna kei na ilavo. O iko e dua na itubutubu ka via vakamau na nomu ulumatua . A cava o na cakava? - na iduguci, vakadonu gusu, vakamau vakalotu, vakamatanitu, na magiti ni vakamau, tevutevu, itautaunaki. (10 na maka)
2. E levu tale era kaya ni sa rui dede na noda lai bika tiko e dua na mate ka sa vakaoti gauna kei na ilavo. Sa bau so na gacagaca ni somate vou o raica se rogoca ena nomudou koro se o rogoca sa yaco tiko mai nomu vanua?
(10 na maka)

3. Na noda bula vakailavo se ivakarau ni noda vakayagataka na itaukei na noda iyau e yavutaki tiko ga ena veivotai kei na veikauwaitaki- (sharing and caring, distributive economy). Vakamacala tale ga valeleka ena ulutaga oqo- barter system (veisau yau) reciprocity (solevu), cooperative work, social cohesion. (10 na maka)
4. Na ivakarau ni veisusu vakaviti e laurai kina e levu na malumalumu ke vaka eda raica vata kei na veisusu ena gauna oqo. Vola eso na ivakarau ni veisusu Vakaviti makawa me biu laivi kei na so na ka vou me biu laivi. (10 na maka)
5. Vola e ono na Tabu Vakaviti ka vakamacalataka na kena ibalebale.
Tabu ni veiwekani, tabu ni qoli, tabu ni teitei, tabu ni mate. (10 na maka)
6. Eda marau na itaukei ena gauna oqo ni ra a se duavata mai na noda turaga ena yabaki 1936 me taukeni vakamataqali na noda qele. Vakamacala mada ena ulutaga oqo:
- a. Na vinaka ni taukeni vakamataqali
 - b. Na ca ni taukeni vakamataqali
 - c. Lisitaki ni qele ni mataqali
 - d. Na tei dovu ena qele ni mataqali (10 na maka)
7. E levu na itutu vakailiuli ni yavusa e sega tiko ga ni vakatawani e daidai. Na cava o nanuma ni vakavuna tiko na leqa oqo? (10 na maka)

8. Ena nodra lai bulubulu na Yavusa o Nakoidrau ki na Yavusa o Navunitivi ena ulu ni Wainimala River eda rogoca ki na e levu na vosa vakarokoroko. Vola e dua na vosa vakarokoroko ni vei qaravi vakavanua o nanuma rawa.

(10 na maka)

9. Ena gauna ni nodra veivaluvaluti na qase e liu, e levu na sala era dau taqomaki ira kina na noda qase. Vakamacalataka e tolu na sala ni tataqomaki. (10 na maka).

5

6